ב"ה

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנת התשע עשרה

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים דלנער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

מהדורה מיוחדת בשביל הסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה.

נח (תשי"ב) פרק ז'

הערה: לפסוק כ"א עיין גליון נח תש"ו שהיה מוקדש כמעט כולו לפסוק זה.

א. א ויזכור אלוהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתיבה.

1. ר"י ד"ה ויזכר אלוהים את נח וגו'
ר"ן " ויזכר אלוהים את נח ואת כל החיה החל מן "אבל הזכירה שאמר בחיה" עד "שלא יכלו בתיבה"
(א) מה הקשי מרצו שניהם לתרץ?
(ב) מה ההבדל שבין שני הפרושים?
xx (ג) מצא פסוק אחר בפרשתנו (בפרק ו') שגם בפרוש מציגו אותו הבדל עקרוני בין רש"י לרמב"ן שאנו מוצאים כאן.
(ד) התוכל למצוא תשובה אחרת לשאלתם (א) בעזרת הפסוקים הבאים: תהלים ל"ו ז'; תהלים קמ"ה ט'; יונה סוף פרק ד.

2. ר"י, ראב"ע ד"ה ואת כל החיה עד "וטעם"
(א) מה קשה לו?
xx (ב) מהי חולשת פרושו?

ב. ר"י המדרשים:
1. ז. ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו.
בראשית רבה ל"ג ח': ר' יהודה בר' נחמן בשם ר"ש אומר: אלו מצאה מנוח לא היתה חוזרת. וכדכותיה (=וכיוצא בו): (איכה א') "היא יצאה בגויים לא מצאה מנוח" - אלו מצאה מנוח לא היו חוזרים. וכדכותיה. (דברים כ"ח) "ובגויים האלה לא תרגיע ולא יהיה מנוח לכף רגלך" - הא אלו מצאו מנוח לא היו חוזרים.
(א) הסבר, מהו המובן הסמלי הנתון ע"י חז"ל כאן למעוף היונה ולחזירתה לתיבה.
(ב) הבא דוגמאות לרעיון זה מקורות עמנו.

2) ט"ו וידבר אלוהים אל נח: צא מן התיבה
אגדת בראשית פרק ז' "צא מן הת בה" - זהו שאמר הכתוב (קהלת ח'): "אני פי מלך שמור" - כשנכנס נח לתיבה, ברשותו של הקבה"ו נכנס, שנ' (ז) "ויאמר ה' לנח: בא אתה וכל ביתך אל התיבה". כיון שיבשה הארץ ונחה התיבה על הרי אררט, אמרו לו בניו: "נצא מכאן". אמר להם: "חס ושלום! ברשותן של הקבה"ו נכנסנו וברשותו אנו יוצאים. כיון שמע הקבה"ו כך, מיד "וידבר אלוהים אל נח צא מן התיבה ...". לכך נאמר: "אני פי מלך שמור".
(פרופ. הינמן: דרכי האגדה 86 מעיר, שפילון משבח את נח, מפני שלא יצא טרם שנצטוה)
תנחומא ישן פרשת נח י"ד: "בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים" ולא יצא משם אלא המתין בתיבה, כדי ליתן לו רשות. אמר לו הקבה"ו "רשות אתה מבקש?! צא מן התיבה!" אמר ר' יהודה בר אילעי: "אלו הייתי שם הייתי שובר את התיבה ויוצא לי משם".
1. מה ההבדל העקרוני בין שתי ההשקפות המבוטאות בשני מדרשים אלה?
2. מה מסומל "בבני נח ובטענתם" במדרש אגדת בראשית?
xx 3. הידועים לך מדרשים ומאמרי חז"ל הנותנים אף הם בסיס להשקפה הכלולה בדברי התנחומא דלעיל?

ג שאלות סגנון ולשון
x 1. השוה: ז' ויטלח את העורב -
ח' וישלח את היונה מאתו
הסבר את סבת השנוי בסגנון.

x 2. וישלח את היונה.
- הסבר למה לא השתמשה התורה כאן בלשון קל ויטלח במקום פעיל, והלא "כל לשון שליחות של שלוחים" בבנין קל היא נאמרת.
וכן בראשית ל"ג ד'; ל"ז; י"ג-י"ד; מ"ו כ"ח ועי' "רשנ"ם" י"ח י"ג ד"ה וישלחנו.
העזר בתשובתך בדברי רש"י כאן ד"ה וישלח.
ועיין גליון וירא תש"י שאלה ב' 1, תולדות תשי"א ה.

3. השוה: י"ג: חרבו פני הארץ
י"ד: יבשה הארץ
מה ההבדל בין שני הנסויים.

תשובות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ, הסתדרות הציונית העולמית ירושלים, המחלקה לחנוך ולתרבות ורניים ת.ד. 92.

השאלות המסומנות x קשות, המסומנות xx קשות ביותר, נחר במתאים לך.